

ΣΑΝ ΝΑ ΉΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΕΠΕΤΕΙΟΙ

Παγκόσμια Ημέρα κατά της Παιδικής

Εργασίας.

Γιορτάζουν: Ονούφριος, Ονουφρία.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1955 Με απόφαση του υπουργού Συγκοινωνιών, Κωνσταντίνου Καραμανλή, αρχίζει η απομάκρυνση των τροχιοδρόμων (τραμ) από την Αθήνα, οι οποίοι αντικαθίστανται από τα τρόλεϊ.

1965 Τα τέσσερα μέλη των Beatles ανακηρύσσονται ιππότες της βρετανικής αυτοκρατορίας από τη βασίλισσα Ελισάβετ, εν μέσω διαμαρτυριών. Ο καναδός βουλευτής Εκτόρ Ντιπούι, που επρόκειτο να τύχει της ίδιας διάκρισης με τα Σκαθάρια δηλώνει: «Η βασιλική οικογένεια με τοποθέτησε στο ίδιο επίπεδο με αυτούς τους χυδαίους βλάκες».

1982 750.000 άνθρωποι συγκεντρώνονται στο Σέντραλ Πάρκ της Νέας Υόρκης για να διαδηλώσουν κατά των πυρονικών όπλων. Στη συναυλία που ακολουθεί, εμφανίζονται -μεταξύ άλλων- ο Τζάκσον Μπράουν, ο Τζέιμς Τέλορ, ο Μπρους Σπρίνγκστιν και η Λίντα Ρόστα. Η εκδήλωση θα μείνει στην ιστορία ως «No Nukes».

1987 Η Εθνική Ελλάδος στο μπάσκετ, με 30 πόντους του Νίκου Γκάλη, νικά 81-77 τη Γιουγκοσλαβία και προκρίνεται στο τελικό του Ευρωμπάσκετ της Αθήνας.

1991 Ο Μπόρις Γέλτσιν εκλέγεται πρόεδρος της Ρωσίας. Είναι ο πρώτος εκλεγμένος πρόεδρος στη χιλιετή ιστορία της χώρας.

1996 Η φέτα, το κασέρι, πολλά είδη γραβιέρας και ορισμένα λάδια, αναγνωρίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως προϊόντα με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ).

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1915 Ντίνος Ηλιόπουλος, ηθοποιός. (Θαν. 4/6/2001)

1929 Άννα Φρανκ, εβραιοπούλα που έμεινε στην ιστορία για το ημερολόγιό της. (Θαν. 12/3/1945)

1981 Αντριάνα Λίμα, βραζιλιάνα σούπερ μόντελ.

ΘΑΝΑΤΟΙ

1798 Ρήγας Φεραίος, πρόδρομος και πρωτεργάτης του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. (Γεν. 1757)

1920 Νικόλαος Ζορμπάς, έλληνας στρατιωτικός, επικεφαλής του κινήματος στου Γουδή το 1909 (Γεν. 27/9/1844)

2003 Γκρέγκορι Πεκ, αμερικανός ηθοποιός. (Γεν. 5/4/1916)

Νικόλαος Ζορμπάς, 1844 – 1920

Έλληνας αξιωματικός του πυροβολικού, επικεφαλής του Στρατιωτικού Συνδέομου, που πραγματοποίησε το κίνημα στου Γουδή στις 15 Αυγούστου 1909. Ο Νικόλαος Ζορμπάς γεννήθηκε στην Αθήνα στις 27 Σεπτεμβρίου του 1844, από πατέρα στρατιωτικό που καταγόταν από την περιοχή της Μαγνησίας. Φοίτησε στην Σχολή Ευελπίδων και μετεκπαιδεύτηκε στη Γαλλία και στο Βέλγιο σε θέματα πυροβολικού. Μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα υπηρέτησε σε διάφορες μονάδες, διετέλεσε για μια επανεία προσωπάρχης στο Υπουργείο Στρατιωτικών (1882-1885 και 1887-1891) επί κυβερνήσεων του Χαρίλαου Τρικούπη και δίδαξε πυροβολική στην Σχολή Ευελπίδων. Ως διοικητής μοίρας πυροβολικού έλαβε μέρος στον σύντομο συνοριακό πόλεμο με την Τουρκία στην περιοχή της Θεσσαλίας (9-12 Μαΐου 1886).

To 1892 αναμίχθηκε στην πολιτική και έθεσε υποψηφιότητα ως ανεξάρτητος βουλευτής της επαρχίας Βόλου στις εκλογές της 15ης Απριλίου, όταν δεν έγινε δεκτός στον συνδυασμό του Χαρίλαου Τρικούπη, που τόσο εκτιμούσε και είχε υπηρετήσει κατά το παρελθόν. Δεν κατόρθωσε να εκλεγεί και παρέμεινε στο στρατό, όπου τοποθετήθηκε ως υποδιοικητής συντάγματος πυροβολικού και επιτελής στο Γ' Σώμα Στρατού. Πήρε μέρος στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, ως διοικητής του 3ου Συντάγματος Πυροβολικού και ταυτόχρονα αρχηγός πυροβολικού της 1ης Μεραρχίας, φέροντας τον βαθμό του αντισυνταγματάρχη. Φαίνεται ότι δεν δικαίωσε τις προσδοκίες των ανωτέρων του και δέχθηκε αυστηρή κριτική για κάποιες ενέργειές του. Ο στρατηγός Αλέξανδρος Μαζαράκης-Αινιάν (1874-1943), που είχε υπηρετήσει υπό τις διαταγές του, γράφει στα Απομνημονεύματά του ότι ο Ζορμπάς «δεν διατήρησε την ψυχραιμία του, δεν έκαμε τίποτε ανάλογον της φημιζόμενης ευφυίας και των γνώσεών του, παρέβη μάλιστα του Γενικού Στρατηγείου τας διαταγάς». Σε άλλο σημείο του βιβλίου του τον χαρακτηρίζει είρωνα και εμπαθή. Από το 1898 έως το 1906 διετέλεσε διοικητής της Σχολής Ευελπίδων και από το 1907 επικεφαλής της Εφορίας Υλικού Πολέμου με τον βαθμό του συνταγματάρχη.

Tην άνοιξη του 1909 μία ομάδα κατωτέρων αξιωματικών του στρατού που είχαν συμπίξει μυστική οργάνωση με την ονομασία Στρατιωτικός Σύνδεσμος, του ζήτησαν να αναλάβει την προεδρία του. Εκτιμούσαν ότι πάντα ο καταλληλότερος, λόγω των διπλωματικών του ικανοτήτων, της ψυχραιμίας που τον διέκρινε, αλλά και των γνώσεων που είχε αποκομίσει όταν υπηρετούσε στο Υπουργείο Στρατιωτικών. Οι συνωμότες της οργάνωσης σκόπευαν να διεκδικήσουν ακόμη και με δυνα-

μικό τρόπο τα αιτήματά τους, θεομικά, οικονομικά και ευρύτερα εθνικά. Θα ζητούσαν, μεταξύ άλλων, την αναδιοργάνωση του στρατού, την απομάκρυνση του Διαδόχου Κωνσταντίνου και των λοιπών βασιλόπαιδων από το στράτευμα, την κατάργηση της «απαισίας συναλλαγής» και την «ανακούφιση του πενόμενου ελληνικού λαού εκ των επαχθών φόρων». Ο Ζορμπάς δέχθηκε την προεδρία του Στρατιωτικού Συνδέσμου, όχι όμως χωρίς δισταγμούς. Γράφει στα Απομνημονεύματά του: «Εγγώριζον κάλλιστα ότι ο στρατός δεν είναι πρωτιστόνος να επεμβαίνει εις τα της πολιτείας δι' οιουδάποτε τρόπου και ότι στρατός προβαίνων εις τοιαύτα διαβήματα καθίσταται λίγαν επιζήμιος εις το κράτος. Έβλεπον όμως ότι ο στρατός είχε σχεδόν αποσυντεθή και ότι το κράτος διέτρεχεν μέγιστον κίνδυνον ου μόνον ένεκα των εξωτερικών περιστάσεων, αλλά και εκ της εν γένει εσωτερικής καταστάσεως. Δεν πγνόουν ότι γενόμενος αρχηγός Στρατιωτικού Συνδέσμου επιθέμπν εκτός νόμου, και ότι εν αποτυχίᾳ με ανέμενεν η αιμία και ο δια τυφεκιού θάνατος, είχον όμως την πεποίθηση ότι ανελάμβανον έργον όπερ είχεν τον ιερόν σκοπόν της υπερασπίσεως της εις προφανή κίνδυνον διατελούσης Πατρίδος, πήτοι έργον σύμφωνον προς το στρατιωτικόν όρκον, προς ον κατά τύπους μόνον εφαίνετο ότι αντέκειτο.»

Tη νύχτα της 14ης προς τη 15η Αυγούστου 1909 ο Ζορμπάς, επικεφαλής 250 αξιωματικών και περίπου 2.000 οπλιτών, κήρυξε από τους στρατώνες στου Γουδή την Επανάσταση, όπως επικράτησε να ονομάζεται, αν και επρόκειτο περί κλασικού πραξικοπέμπτος. Το ότι δεν ήταν επανάσταση το αναφέρει ο ίδιος ο Ζορμπάς στα Απομνημονεύματά του: «Το κίνημα του στρατού δεν κατέληξε την 15η Αυγούστου εις λαϊκήν επανάστασην, αλλά παρέμεινε κατά την πημέραν εκείνην ως ένοπλος στρατιωτική στάσις της φρουράς των Αθηνών, δι-

ότι ο λαός δεν ανεμίχθη εις το κίνημα, ουδέ εξεδίλωσε τη υπέρ του, αλλά έμεινεν αδρανών και αμφιβάλλων επί του πρακτέου.»

H Επανάσταση στου Γουδή είχε ως βραχυπρόθεσμο αποτέλεσμα την πώση της νόμιμης κυβέρνησης του Δημητρίου Ράλλη και την απομάκρυνση του διαδόχου Κωνσταντίνου και των λοιπών βασιλόπαιδων από το στράτευμα. Ο Ζορμπάς, που δεν επιθυμούσε την εγκαθίδρυση δικτατορίας, αλλά και δεν μπορούσε να ανεχθεί τον παλαιοκομιματόριο, κάλεσε τον Οκτώβριο του 1909 από την Κρήτη τον Ελευθέριο Βενιζέλο να πηγθεί της ανορθωτικής προσπάθειας της χώρας.

Στις 18 Ιανουαρίου 1910 ο Ζορμπάς ανέλαβε το Υπουργείο Στρατιωτικών στην κυβέρνηση του Στέφανου Δραγούμη. Από τη θέση αυτή διέταξε τη διάλυση του Στρατιωτικού Συνδέσμου, ενώ σημαντική υπόρετη η συμβολή του στην αγορά του θωρηκτού Αβέρωφ και την αναδιοργάνωση του στρατού με την έλευση της γαλλικής στρατιωτικής αποστολής. Στις 6 Οκτωβρίου του ίδιου έτους τον αντικατέστησε ο πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος. Αποστρατεύτηκε το 1911 με τον βαθμό του υποστρατάρχου.

Tον Σεπτέμβριο του 1912, με επιτολή του προς τον πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο, ζήτησε να ανακληθεί στην υπηρεσία ενόψει των Βαλκανικών Πολέμων, αλλά ο Βενιζέλος με απαντητική επιστολή του αρνήθηκε για τυπικό λόγους.

Στο συγγραφικό του έργο περιλαμβάνονται τα βιβλία Μαθήματα Πυροβολικής (τρεις τόμοι, 1883-1884) και Απομνημονεύματα ή Πληροφορίαι περί των συμβάντων κατά την διάρκεια της Επαναστάσεως της 15ης Αυγούστου 1909, που γράφτηκε το 1911 και κυκλοφόρησε μετά το θάνατό του, το